

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞININ 2025 YILI BÜTÇESİ TBMM PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNDA GÖRÜŞÜLDÜ

Tarım ve Orman Bakanlığı ile bağlı kuruluşlarının 2025 yılı bütçesi TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşüldü.

Komisyonadaki görüşmede Bakanlığı ile bağlı kuruluşlarının 2025 yılı bütçelerine ilişkin sunum yapan Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, savunma sanayisinin lokomotiflerinden, TUSAŞ'a 23 Ekim'de yapılan menfur saldırıyı lanetlediklerini belirterek, "Hayatını kaybeden şehitlerimize Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Bu hainlere en güzel cevap 'Daha fazla çalışacağız, daha fazla üreteceğiz' olmuştur. Milletimizin huzurunu hedef alan terör örgütleri ve arkasındakiler hiçbir zaman emellerine ulaşamayacaktır." ifadelerini kullandı.

İsrail'in kadın, çocuk, yaşlı demeden Filistinlilere uyguladığı soykırımın devam ettiğine işaret eden Yumaklı, "İsrail, Lübnan'a da saldırmak suretiyle mezalimi daha da ileriye taşımıştır. Sözde uluslararası kuruluşlar, tüm mazlum coğrafyalarda olduğu gibi yine sessizliğe bürünmüştür. Ancak Türkiye ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan haktan yana, haklıdan yana durmaya ve mazlumların sesi olmaya devam etmektedir." diye konuştu.

Yaşanan gelişmelerin tarımsal üretim üzerindeki baskıyı artırdığını belirten Bakan Yumaklı, şöyle konuştu:

"Tarımsal üretimi etkileyen koşulların hızla değiştiği ve gıdaya olan talebin arttığı bu yeni dönemde Türkiye Yüzyılı'na uygun bir vizyon ortaya koyduk. Bu vizyonumuzu, iklim değişikliği, afetler, nüfus artışı, jeopolitik riskler gibi zorlukları dikkate alarak toprak ve su kaynaklarımızın sürdürülebilirliğini ve gıda arz güvenliğini sağlamaya yönelik oluşturduk. Suyu merkeze alan üretim planlaması, yeni tarımsal destekleme modeli, arazilerin etkin kullanımı, sözleşmeli üretim, teknoloji kullanımı, tarımsal örgütler ve kırsal kalkınma, yapısal reform başlıklarımızı oluşturmaktadır."

Üretim planlamasını 81 ilde hayata geçirdiklerinin altını çizen Yumaklı, üretim planlamasıyla, stratejik ürünlerde yeterliliği artıracaklarını ve tarıma dayalı sanayinin ham madde ihtiyacını sürdürülebilir şekilde karşılayacaklarını söyledi.

"TARIM SAYIMI ÇALIŞMALARINA BAŞLADIK"

Üretim planlaması sürecini etkin bir şekilde uygulamak için bazı tamamlayıcı unsurları da hayata geçirdiklerine vurgu yapan Yumaklı, şunları kaydetti:

"Bu çerçevede, kayıtlılığın artırılması için çiftçi kayıt sistemi başvuru süreç ve şartlarını kolaylaştırdık. Böylece, 2024 üretim yılında kayıtlı üretici sayısında yüzde 4,1 ve tarımsal alanda yüzde 5,5 artış sağladık. Hedefimiz kayıtlılık oranını yüzde 100'e çıkarmaktır. Tarım politikalarına temel teşkil edecek veri setlerinin üretilmesi amacıyla Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ile tarım sayımı çalışmalarına başladık. Bitkisel üretimde, dikili alanlar hariç, toplam üretim alanının yüzde 77'sini oluşturan 13 ürünü ve yem bitkilerini planlama kapsamına dahil ettik."

"PLANSIZ ÜRETİMDEN KAYNAKLANAN KRONİKLEŞMİŞ DERTLERİMİZİ BİTİRECEĞİZ"

Yumaklı, üretimde istikrar ve öngörülebilirliği sağlayacaklarına dikkati çekerek, "Plansız üretimden kaynaklanan kronikleşmiş dertlerimizi bitireceğiz. 2025-2027 yıllarını kapsayacak bitkisel üretim planlamasıyla, son beş yılda ortalama, 35 milyon ton olan hububat üretimini 39,5 milyon tona, 1,2 milyon ton olan baklagil üretimini 1,4 milyon tona, 4,6 milyon ton olan yağlı tohumlu bitkiler üretimini ise 5,6 milyon tona ulaştırmayı hedefliyoruz." değerlendirmesinde bulundu.

Hayvansal üretimde de planlama sayesinde hayvancılık sektörünü güçlü, dirençli ve sürdürülebilir hale getireceklerinin altını çizen Yumaklı, "3 yıllık planlama dönemi sonunda, büyükbaş hayvan varlığını 16,6 milyondan 17,7 milyon başa, küçükbaş hayvan varlığını 52,4 milyondan 61,1 milyon başa, kanatlı eti üretimini ise 2,5 milyon tondan 2,6 milyon tona çıkarmayı hedefliyoruz. Planlama dönemi sonunda et ithalatını ülke gündeminden çıkaracağız." dedi.

YENİ DESTEKLE TARIMSAL DESTEKLER DAHA SADE HALE GELDİ

Bakan Yumaklı, üreticileri planlamaya yönlendirecek en önemli tamamlayıcı unsur olan yeni tarımsal destekleme modelini de bu süreçte hayata geçirdiklerini anımsatarak, yeni modelde tarımsal destekleri, sade ve daha etkin hale getirdiklerini, yeni modelde üreticilerin hangi ilçede hangi ürüne ne kadar destek alacağını bileceğini vurguladı.

Üreticilerin, gelir ve pazar garantisi sağlanarak fiyat dalgalanmalarından etkilenmemesi, alıcıların ise talep ettiği miktar ve kalitede ham madde temin edebilmesi için sözleşmeli üretimi yaygınlaştırdıklarını belirten Yumaklı, sözleşmeli üretim yapan üreticilere sübvansiyonlu kredilerde yüzde 15 ilave faiz indirimi sağladıklarını söyledi.

Yumaklı, kırsal kalkınma faaliyetlerini, tarımsal üretim planlamasıyla entegre ederek, kırsal bölgelerin ekonomik ve sosyal kalkınmasını hedeflediklerinin altını çizerek, IPARD ve Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı gibi projelerle işletmelerin yatırımlarını teşvik ettiklerini ve alt yapısını iyileştirdiklerini vurguladı.

İklim değişikliğinin en fazla etkilediği alanlar arasında su kaynaklarının geldiğini ifade eden Yumaklı, ülkede kişi başına düşen kullanılabilir su miktarının 1313 metreküp olduğunu, bu değerün ülkenin su stresi altında olduğunu gösterdiğini belirtti.

MODERN SULAMA SİSTEMLERİ KULLANMA ORANI YÜZDE 6'DAN, YÜZDE 35'E ÇIKTI

Su kaynaklarını ulusal bilinçle korumak ve yönetmek üzere "Suda Sıfır Kayıp" anlayışıyla Su Verimliliği Seferberliği'ni başlattıklarını hatırlatan Bakan Yumaklı şöyle devam etti:

"İklim değişikliği, kuraklık ve su stresi ile mücadelede tüm sektörleri kapsayan Su Verimliliği Yönetim Sistemini kuruyoruz. Su ve toprak kaynaklarını korumak, geliştirmek ve yönetmek, tarımsal verimliliği artırmak ve enerji üretimine katkı vermek amacıyla, son 22 yılda, 10 bin 657 tesisi hizmete alarak, güncel rakamlarla 2,4 trilyon lira yatırım yaptık. Su depolama hacmimizi 133,1 milyar metreküpten 183,4 milyar metreküpe, sulanan arazi miktarını 47,9 milyon dekardan, 72 milyon dekara, yıllık sağlanan içme suyu miktarını 2 milyar metreküpten, 5,4 milyar metreküpe, toplulaştırılan arazi miktarını 4,5 milyon dekardan 75,8 milyon dekara ulaştırdık."

Suyun verimli kullanılması kapsamında, sulanan alanlar içerisinde modern sulama sistemleri kullanma oranını yüzde 6'dan, yüzde 35'e çıkardıklarının bilgisini veren Yumaklı, 2028 yılına kadar bu oranı yüzde 45'lere çıkaracaklarını ifade etti.

Yumaklı, yapay zeka destekli sulama otomasyonu uygulamalarıyla, tarımsal verimi artırırken, su sarfiyatını azalttıklarına işaret ederek, "2025 yılında, 41 baraj, 6 HES, 11 gölet ve bent, 70 sulama tesisi, 15 içme suyu tesisi, 162 taşkın kontrol tesisi, 2 atık su tesisi, olmak üzere, toplam 307 tesisle 14 arazi toplulaştırma projesini tamamlayarak milletimizin hizmetine sunacağız." dedi.

Lojistik maliyetlerinin azaltılarak, tüketicilerin tarım ürünlerine uygun fiyatla ulaşabilmelerini temin etmek için Organize Tarım Bölgeleri kurduklarına işaret eden Bakan Yumaklı, 2028 sonu itibarıyla 42 ilde 61 Organize Tarım Bölgesini faaliyete geçirmeyi hedeflediklerini söyledi.

TÜRKİYE ORMAN VARLIĞINI ARTIRAN NADİR ÜLKELERDEN BİRİ

Ormanların ekonomik, ekolojik ve sosyokültürel faydalar sunan doğal bir kaynak olduğunu anlatan Yumaklı, bu alanların aynı zamanda önemli bir karbon yutak alanı olması nedeniyle de iklim üzerinde düzenleyici etkiye sahip olduğunu belirtti.

Türkiye'nin orman varlığını artıran nadir ülkelerden biri olduğuna dikkati çeken Bakan Yumaklı, ormanların geliştirilmesi ve genişletilmesi amacıyla 7,5 milyar tohum ve fidanı toprakla buluşturdıklarını kaydetti. Orman varlığını son 22 yılda 23,4 milyon hektara çıkardıklarına işaret eden Yumaklı, 2013'te başlattıkları endüstriyel odun ham madde çalışmaları kapsamında da 114 bin hektar alanı ağaçlandırdıklarını söyledi.

Bakan Yumaklı, 2003'te uygulamaya aldıkları Orman ve Köy İlişkileri (ORKÖY) projeleriyle orman köylüsünü, yüzde 20'si hibe, yüzde 80'i faizsiz kredilerle desteklediklerini belirterek, "Bugüne kadar 284 bin aileye ve 236 kooperatif projesine günümüz fiyatlarıyla 30 milyar lira destek verdik." diye konuştu.

"ZARAR GÖRMÜŞ ORMANLARIN TAMAMINI AĞAÇLANDIRIYORUZ"

Tarım ve Orman Bakanı Yumaklı, orman yangınlarıyla mücadele kapasitesini artırarak alevlere çok daha kısa sürede müdahale ettiklerini vurgulayarak, bu kapsamda 2002'de 73 ton olan havadan su atma kapasitesini, rezerv güçler dahil 27 uçak ve 105 helikopterle toplam 438 tona; arazöz sayısını 650'den 1686'ya, iş makinesi sayısını ise 140'tan 831'e çıkardıklarını bildirdi.

Bakan Yumaklı, ayrıca 2 bin 655 yangına ilk müdahale aracı ile 14 insansız hava aracını hizmete aldıklarını belirterek, şunları kaydetti:

"İnsansız hava aracı kullanan Avrupa'da ilk, dünyada 2'nci ülkeyiz. Ormanlarımızı, 184'ü akıllı olmak üzere, 776 kuleden 24 saat gözetliyoruz. Orman yangınlarında helikopter ve arazözlerin su alma süresini kısaltmak amacıyla 4 bin 796 yangın havuzu ve gölet inşa ettik. Böylece 40 dakika olan yangınlara ilk müdahale süresini 11 dakikaya kadar düşürdük. 25 bin orman kahramanımız, 127 bin gönüllümüzle yangınlarla mücadele ediyor ve zarar görmüş orman alanlarının tamamını ağaçlandırıyoruz."

11 Kasım Milli Ağaçlandırma Günü kapsamında 81 ilde fidanları toprakla buluşturacaklarını söyleyen Yumaklı, Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri başta olmak üzere tüm vatandaşları, "Geleceğe Nefes" temalı bu etkinliğe destek vermeye davet etti.

Bakan Yumaklı, Türkiye'de kullanılan sertifikalı tohumluğun yüzde 97'sinin yurt içinde üretilen tohumla karşılandığını ifade ederek, 2002'de 17 milyon dolar olan sertifikalı tohum ihracatının, 2023'te 19 kat artışla 327 milyon dolar seviyesine yükseldiğini anlattı.

İhracatın ithalatı karşılama oranının 2002'de yüzde 31 iken, geçen yıl itibarıyla yüzde 131 olarak gerçekleştiğine dikkat çeken Yumaklı, "Bugün artık Türkiye, sertifikalı tohum üreten ve 117 ülkeye tohum ihracatı yapan bir ülkedir. Ayrıca Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi'ni uygulamaya devam ediyoruz." dedi.

"ŞAP HASTALIĞI VAKA SAYISINI YÜZDE 78 AZALTTIK"

Bakan Yumaklı, son 22 yılda, 2,2 milyon hektar alanda Çayır Mera Islah ve Amenajman Projesi uyguladıklarını, yem bitkileri ekiliş alanını 760 bin hektardan 2,7 milyon hektara yükselttiklerini anlattı.

Son 22 yılda hayvan varlığını büyükbaşta yüzde 67,7 artışla 16,6 milyona, küçükbaşta yüzde 64,3 artışla 52,4 milyona, kanatlıda yüzde 48,9 artışla 373,8 milyona ulaştırdıklarını belirten Yumaklı, öte yandan arılı kovan sayısını ise yüzde 119 artışla 9,2 milyon adede çıkardıklarını söyledi. Bakan Yumaklı, "Damızlık ve besilik varlığımızı artırmak için ESK ve TİGEM işbirliğiyle büyükbaş hayvan rezervi oluşturuyoruz. Proje kapsamında üretilecek olan hayvanları üreticilerimize uygun koşullarda vereceğiz. Üstün vasıflı hayvan varlığımızı artırmak amacıyla ıslah ve geliştirme çalışmalarını da sürdürüyoruz." diye konuştu.

Ankara ve Kocaeli'deki gen bankalarında 19'u küçükbaş, 7'si büyükbaş ve 5'i at olmak üzere 31 ırka ait 82 bin 868 genetik materyali muhafaza ettiklerini kaydeden Yumaklı, hayvan hastalıklarıyla mücadele kapsamında, şap hastalığına karşı her yıl rutin olarak Bakanlık tarafından üretilen aşılarda uygulanan 2 dozu, bu yıl 3 doza çıkardıklarını ifade etti. Yumaklı, hayvan hareketlerinin kontrolü ve hastalıklarının yayılımının engellenmesi amacıyla üç ilde "Veteriner Yol Kontrol Denetim Noktaları" kurduklarına işaret ederek, yapılan çalışmalarla şap hastalığı vaka sayısını yüzde 78 azalttıklarını vurguladı.

Bakan Yumaklı, su ürünleri üretiminde artış ivmesinin devam ettiğini; 2002'de 61 bin ton olan yetiştiricilik üretiminin, 2023'te 9 kat artışla 556 bin tona ulaştığını belirtti.

"EKİM SONU İTİBARIYLA 1 MİLYON 100 BİN DENETİM GERÇEKLEŞTİRDİK"

Tarım ve Orman Bakanı Yumaklı, üreticileri afetlere karşı korumak ve sürdürülebilir tarımsal üretimi sağlamak amacıyla Tarım Sigortaları kapsamında sigorta poliçe bedelini yüzde 67'ye varan oranda karşıladıklarını anlatarak, "Bunun yanında genç ve kadın çiftçilerimize, gazi ve şehit yakınlarına, engelli çiftçilerimize ve sözleşmeli tarım yapan üretici ve yetiştiricilerimize TARSİM'de prim indirimleri sağlıyoruz. Bu kapsamda 2023'te 8 milyar lira, bu yıl ekim ayı itibarıyla 11 milyar lira hasar tazminatı ödenmiştir." dedi.

Vatandaşların sağlıklı ve güvenilir gıdaya ulaşması için denetim ve kontrollere aralıksız devam ettiklerini vurgulayan Yumaklı, sözlerini şöyle sürdürdü:

"2024 yılı Ekim sonu itibarıyla 1 milyon 100 bin denetim gerçekleştirdik. Bugüne kadar taklit veya taşış yapılan, insan sağlığını tehlikeye düşürecek gıdalar, periyodu belli olmayan zamanlarda toplu şekilde kamuoyuna açıklanıyordu. Şimdi bu duyuruları, elektronik ortamda tüketicilerimizle anlık olarak paylaştığımız bir sisteme geçtik. Gıda işletmelerinin denetim durumunun tüketicilerimiz tarafından da takip edilmesine olanak tanıyan Gıda İşletmeleri Karekod Uygulaması'nı hayata geçirdik. 2025 yılında bu uygulamayı zorunlu hale getireceğiz."

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞININ 2025 YILI BÜTÇESİ 438 MİLYAR LİRA OLACAK

Bakan Yumaklı, gelecek yıl Bakanlığının bağlı kuruluşlarıyla birlikte 178 milyar lira yatırım yapmasını, tarımsal destek tutarını 135 milyar liraya çıkarmayı ve depremde etkilenen iller için 11,5 milyar lira kaynak kullanmayı hedeflediklerini kaydederek, Tarım ve Orman Bakanlığının 2025 yılı bütçesinin, bir önceki yıla göre yüzde 55 artışla 438 milyar lira olacağını ifade etti.

Komisyonadaki görüşmelerin ardından Tarım ve Orman Bakanlığının 2025 yılı bütçesi kabul edildi.